

Список використаних джерел

1. Новікова Ж. М. Особливості соціального становища людей похилого віку: теоретичне дослідження. Наукові студії із соціальної та політичної психології. 2011. Вип. 26. С. 65-75. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nsspp_2011_26_9.
2. Мещан І. В. Емоційні проблеми людей похилого віку як предмет соціальної роботи: регіональний аспект. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. - 2017. - Вип. 73. - С. 90-99. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/staptp_2017_73_10.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент Демиденко Т.М.

Соколенко А. С.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ФОРМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ПОПЕРЕДЖЕННЯ БУЛІНГУ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. Соціальна робота з підлітками займає пріоритетне місце в системі соціально-правового захисту дитинства, так як підлітковий вік відрізняється своєю складністю (період переходу особи між дитинством та дорослістю), вразливістю, суперечністю та емоційністю. Самовираження та самоствердження підлітків нерідко супроводжується проявом агресії по відношенню до інших дітей — булінгом. Однією з головних причин цькування за якісними ознаками є не усвідомлення відмінностей кожного, противага цінностей та моральних переконань учасників колективу, пошуки своїх сильних сторін, того, в чому вони будуть кращими за когось. Добре, коли такі пошуки завершуються позитивно, проте є випадки, коли успіх чи прояв унікальних особливостей одного учня викликають заздрощі в іншого.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Так проблему насильства та його попередження у здобувачів загальної середньої освіти розкрито в роботах Маланцевої О. (2007), Петросянц В. (2007), Савельєвої Ю. (2009), Корміло О. (2015) та інших.

Форми соціальної профілактики булінгу є предметом дослідження Барліт О. (2012), Спіріної Т. (2019), Корчової Г. (2019). Соціально-психологічні особливості учасників булінгу проаналізовано в працях Петросянц В. (2011), Погорелової Е., Арькової Н., Макс'юм К. (2020).

Мета дослідження — проаналізувати форми соціальної роботи з попередження булінгу.

Виклад основного матеріалу.

Для попередження подібних ситуацій нами було проведено онлайн-анкетування «Що таке булінг та як його уникнути» для аналізу рівня обізнаності учнів. Результати дослідження свідчать про необхідність застосування форм соціальної роботи з попередження булінгу в закладі загальної середньої освіти. Формою соціальної роботи є шляхи організації взаємодії суб'єкта (соціального працівника) та об'єкта (отримувача соціальних послуг, клієнта) соціальної роботи, які спрямовані створити належні умови для їх позитивної роботи та вирішення питань, надання допомоги, відповідно до поставлених завдань. Формою соціальної роботи з попередження булінгу є способи організації взаємодії соціального працівника та учнів, які спрямовані створити належні умови для їх позитивної роботи та вирішення питань, надання допомоги, щодо попередження булінгу в закладі загальної середньої освіти. Незважаючи на нове законодавство та введення штрафів в разі здійснення насильства, рівень булінгу в закладі загальної середньої освіти знаходиться на високому рівні і, особливо у більшій мірі, проявляється у підлітковому середовищі.

Щоб знизити рівень булінгу, необхідне провадження різних форм соціальної роботи, а саме:

- 1) індивідуальну (полягає у роботі з учнями, з потенційними жертвою, переслідувачем та спостерігачем окремо, що знизить ризики для конкретної дитини стати учасником булінгу). Можна віднести тематичні бесіди, консультацію підлітків на теми толерантного ставлення до інших учнів, боротьби з агресією та розвиток навичок будівництва комунікації.

У випадку проявів нетолерантного ставлення у класі соціальному педагогу варто провести індивідуальну роботу з учнем (потенційною жертвою) з підняття самооцінки. Пропонуємо проводити роботу за трьома паралельними напрямками:

1. Впливати на особистість через роз'яснювальну роботу. Її мета — пояснити підлітку його особливості організму, прийняття своїх відмінностей (кольору волосся, зросту, індивідуальних процесів тощо). Підлітки мають активно займатися удосконаленням своїх вмінь, йдеться про долучення дитини до освоєння нових навичок, пошуку хобі для усвідомлення своїх сильних сторін як засіб внутрішньо – психологічного удосконалення.

2. Комунікація, соціальні ролі — має бути безперервне спілкування з однолітками, щоб уникнути ізоляваності. Така робота передбачає створення сприятливого середовища для дитини, в якому вона буде спроможна налагодити контакти зі своїми однолітками (включення її до гуртків, секцій, літніх таборів). Саме так можна розвивати у дитини культуру спілкування — для того, щоб вона могла налагодити контакти.

3. Формування у підлітка навичок командної активності — може відбуватися через залучення дитини до командних ігор, важливих заходів у класі (інтелектуальні, спортивні, конкурси).

2) групову (характеризується проведенням позакласних заходів, передбачає включення учнів у активність групи). Важливою груповою формою є створення толерантності у групі, яка не дасть розвиватися булінгу чи насильницькій поведінці. До них належать спільне відвідування лекцій «Будування толерантної групи», проходження консультативних бесід та тренінгів на згуртування колективу, розвиток навичок толерантної комунікації, тематичні дискусії та групи взаємодопомоги.

Групова робота має на меті зменшення застосування насилля дітьми в учнівському колективі. Цей підхід передбачає активне включення у діяльність групи — але як медіатора — дорослого. Йдеться про вчителів, психологів чи інших спеціалістів.

Групова форма роботи містить:

1. Позашкільні заняття з класом (проведення змагань, походи). Саме так можливо створити нові правила в групі, розвивати колективу етику, установити цінності класу.

2. Роз'яснення класу (групі) поняття булінгу як явища. Ця складова важлива, оскільки для багатьох дітей психологічний терор проти однокласників може розглядатись як жарт. Тому важливо проводити тренінги, вебінари, де учні зможуть практично вивчати явище булінгу, таким чином зблизитися з однокласниками.

Впровадження індивідуальних та групових форм робіт необхідно проводити ненав'язливо у спокійній атмосфері, щоб учні не відчували тиску чи примусу педагога, тоді їм буде простіше виражати свої думки

3) масову (реалізація антибулінгової програми на рівні міста/держави, які можуть передбачати загальні шкільні форми роботи). Найчастіше це випуск тематичних газет, плакатів, поширення соціальної реклами, показ відеофільмів та презентацій, проведення тематичних зборів, ярмарків у школах міста.

Висновки. Впровадження запропонованих форм із попередження булінгу серед підлітків у закладі загальної середньої освіти допоможе припинити поведінку учнів, яка може перерости в булінг або дії, які будуть порушувати особистий простір/рамки людини. Використання наведених форм зумовить розвиток мирного вирішення конфліктів, а також будування толерантних стосунків у колективі, навичок ненасильницької комунікації та проявів емпатії до учасників групи.

Список використаних джерел

1. Алексеєнко Т.Ф. Явища мобінгу та булінгу в стосунках групи і особистості: навч. посіб. Київ: Шлях освіти, 2012. 248 с.

2. Барліт О. О., Барліт А. Ю. Шкільний булінг у сучасному освітньому середовищі. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Бердянськ, 2015. №1. С. 6-10.

3. Корабльова О. О. Сутність і зміст мобінгу як соціально-педагогічної проблеми. Соціальна педагогіка: теорія та практика: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл]. Київ: Шлях освіти, 2012. С. 54 –61.

4. Плашовецький О. А. Поняття віку особи та його диференціація в кримінальному праві. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Львів, 2013. № 5. С. 389-392.

5. Погорелова Е. И., Арькова И. В., Голубовская А. С. Психологические особенности подростков, включенных в ситуацию кибербуллинга: монография/ за ред. Е. И. Погореловой. Ставрополь: Северо-Кавказский психологический вестник, 2016. 614 с.

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу: Закон України від 18.01.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення 15.10.2020)

Науковий керівник: доктор філософських наук, Коломієць О. Г.

Ткаченко А. Ю.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

МОТИВАЦІЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТА

Вступ. Мотивація відіграє важливу роль у житті студента. Мотивація навчальної та професійної діяльності студентів є важливим чинником на всіх етапах підготовки сучасних фахівців[2]. У масовому спорті, фізичній культурі в основі мотивації лежить прагнення до фізичних рухів та рухової активності[3].

Учасники та методика дослідження. Досліджувалась мотивація студентки 1 курсу, що навчається за спеціальністю “Ортопедагогіка”. Використано опитувальник Т. Елерса з українським перекладом [1]. Дослідження проводилися у грудні 2020 року.

Результати дослідження. У результаті тестування мотивації досягнення успіху виявлено, що студентка набрала 21 бал, що вказувало на занадто високий рівень. У результаті тестування мотивації уникнення невдач виявлено, що студентка набрала 25 балів, що вказувало на занадто високий рівень.

Висновки. Отже, проведені дослідження показують, що у студентів, в яких виявлено занадто високий рівень мотивації, мають хороші успішності в спорті. Мотивація зазвичай сприяє становленню особистості в суспільстві. Тому людям з занадто високим рівнем буде легше всіх поставити себе в суспільстві та мати хороші результати в спорті.

Список використаних джерел

1. Опитувальники Т. Елерса. URL: https://stud.com.ua/17007/menedzhment/metodika_diagnostiki_osobistosti_motivatsiyu_uspihu_elersa (дата звернення 05.12.2020).

2. Староста В. І., Попадич О. О. Мотивація навчальної діяльності студентів- першокурсників у процесі їх адаптації в умовах класичного університету. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія “Педагогіка. Соціальна робота”. 2019. № 2 (45). С. 173.

3. Хургенко О. В., Бортун Б. О. Структурні особливості формування мотивації до занять спортом у студентів. Теорія і практика сучасної психології. 2019. № 2, Т. 1. С. 120.

Федоренко Д. С.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ КОНФЛІКТІВ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Актуальність дослідження. Розбудова мирного освітнього простору є важливою умовою становлення особистості здобувача освіти. Сучасна соціокультурна ситуація дозволяє відзначити зміну в усвідомленні самого поняття «конфлікт» та шляхів його вирішення. Зважаючи на цю ситуацію надзвичайно актуальною є проблема пошуку нових підходів до профілактики конфліктів в аспекті реформування закладів фахової передвищої освіти. Зазначені заклади освіти мають сприяти всебічному розвитку особистості, забезпечуючи безпечні умови навчання молоді, проте високий рівень конфліктності негативно впливає на цей процес.